

Kirjallinen kysymys KK 655/2018 vp

Juho Eerola ps ym.

Kirjallinen kysymys vieraannuttamisen kohteina olevien lasten auttamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Vaikka vieraannuttamisen on todettu ministeriöiden taholta henkiseksi väkivallaksi lasta kohtaan, eivät ministerit kannata vieraannuttamisen kriminalisointia. Kyseessä lienee ainoa lapseen kohdistuva väkivallan muoto, josta ei haluta rangaista tekijää. Samalla kuitenkin muita lapseen kohdistuvien väkivallanmuotojen rangaistuksia halutaan jopa korottaa.

Puolustaessaan lasta vieraannuttamiseksi kutsutulta henkiseltä väkivallalta on vanhemmalla kolme vaihtoehtoa:

1. toivoa parasta
2. yrittää sovittaa väkivallantekijän kanssa
3. hakea apua oikeudesta

Useimmat todennäköisesti päätyvät vaihtoehtoon yksi toisen ja kolmannen osoittautuessa turhiksi yrityksiä.

Sovittelu vieraannuttajan kanssa epäonnistuu siitä yksinkertaisesta syystä, että vieraannuttajan tavoite on omia lapsi itselleen. Mitkään faktat eivät muuta vieraannuttajan tavoitetta, vaan siihen pyritään kaikilla mahdollisilla keinoilla. Käytännössä sovitteluyritykset vain pahentavat tilannetta ja saavat vieraannuttavan vanhemman koventamaan toimintaansa.

Vaikka lainlaatijalla olisi hyvä tarkoitus puuttua vieraannuttamiseen, palkitsee oikeuskäsittely yhä edelleen vieraannuttajia joko lähi- tai yksinhuoltajuudella. Samalla annetaan vieraannuttajalle entistä paremmat mahdollisuudet jatkaa vieraannuttamista.

Vieraannuttamisen uhriksi joutuva vanhempi on yleensä täysin varustautumaton kohtaamaan vieraannuttavan vanhemman toimintaa. Tässä tilanteessa normaalit pelisäännöt eivät toimi. Kohteena oleva vanhempi vedetään maailmaan, jossa häntä, ystäviä, sukulaisia ja viranomaisia manipuloidaan useilla eri tavoilla. Lähes kaikesta valehdellaan tai tietoa pimitetään. Vieraannuttaja kääntää omat tekonsa uhrinsa tekemisiksi ja on puhuvinaan lapsen suulla, vaikka mielipiteet ovat hänen omiaan. Harva pysyy kasassa tässä psykologisessa pelissä, jossa panoksena on oman lapsen henkinen terveys. Tilanne voi näyttää siltä, että uhrissa on jotain vikaa. Tähän vieraannuttaja itse asiassa juuri pyrkiikin.

Kirjallinen kysymys KK 655/2018 vp

Lapsen asema on vielä pahempi. Indoktrinaatio on vahva ase, jolla lapsen mieli sekoitetaan. Kehen lapsi enää voi luottaa, jos oma vanhempi ei puhu totta. Jatkuva vihjailu, sanattomat vaatimukset ja rangaistukset, jos pidät toisesta vanhemmasta, ovat vieraannuttamisen kohteena olevan lapsen arkipäivää. Jossain vaiheessa kamelin selkä katkeaa ja lapsi lopettaa kontaktit toiseen vanhempaan saadakseen edes jonkinlaisen rauhan itselleen. Todennäköisimmin kontaktit lopetetaan vieraannuttamisen kohteena olevaan vanhempaan. Tämäkin on juuri vieraannuttajan tavoitteen mukaista.

Ei ole harvinaista, että vieraannuttamisen kohteena olevalle vanhemmalle todetaan, että "kyllä se lapsi sitten murrosiän jälkeen tulee, kun tajuaa, mitä hänelle on tehty". Tai "suostu siihen, mitä toinen vanhempi haluaa, jos haluat nähdä lastasi edes vähän". Kyllä viranomaisen usein näkee vieraannuttajan oudon käytöksen, mutta tuntee olevansa tämän edessä yhtä avuton kuin uhrikin. Uhri pyritään siirtämään jonkun toisen huoleksi. Pelkkä tunnistaminen ei siis riitä.

Kukaan ei todellisuudessa auta vieraannuttamisen kohteena olevaa vanhempaa antamalla neuvoja siihen, miten toimia vieraannuttajan kanssa ja säästää lasta henkisesti pahoinpitelyltä. Kukaan ei myöskään anna lapselle neuvoja siitä, miten säilyttää henkinen terveys vieraannuttajan kanssa. Vieraannuttaja ei niitä neuvoja anna, vieraannuttamisen kohteena oleva vanhempi ei niitä pääse antamaan ja lapsi ei itse ymmärrä hakea apua tilanteeseensa vaan vaikenee.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä hallitus aikoo tehdä, jotta vanhemmat saavat viranomaisilta ohjeet tai koulutusta vieraannuttajan kanssa sovitteluun ja/tai toimimiseen,

mitä hallitus aikoo tehdä, jotta vieraannuttamisen kohteena olevalle lapselle saadaan valmiudet säilyttää henkinen terveytensä, kun hän joutuu tai hänet tuomitaan elämään vieraannuttajan kanssa ja

mitä hallitus aikoo tehdä, jotta vieraannuttamisen kohteena ollut lasta ja vanhempaa autetaan palauttamaan hyvä lapsi-vanhempisuhte, jos oikeus kaiken todennäköisyyden vastaisesti tuomitsee vieraannutetun lapsen tavattavan vanhemman luo asumaan?

Helsingissä 14.2.2019

Juho Eerola ps
Kari Uotila vas